Rekenkamer Gemeente commissie Stein

Accommodatiebeleid

met betrekking tot

Multifunctioneel gebruik

Versieoverzicht.

1) Concept voor RKC t.b.v. ambtelijk wederhoor, Mei 2021
2) Conceptrapport voor ambtelijk wederhoor, 1 juni 2021
3) Conceptrapport voor bestuurlijke reactie, 22 oktober 2021
4) Eindrapport voor de raad, 29 november 2021

Inhoudsopgave

I. Voorwoord 4

II. Onderzoeksopzet 5

III. Nota van bevindingen 7

1. Multifunctioneel gebruik als onderdeel van het accommodatiebeleid 2019 7
2. Multifunctionele centra 8
3. MFC versus buurthuis 8
4. Accommodatiebeleid in algemene zin. 10
5. Onderzoeksvragen 12

IV. Conclusies en aanbevelingen 19

V. Nawoord bij bestuurlijk wederhoor 23

VI. Bijlagen 24

Bijlage 1. Afbakening MFC versus buurtcentrum 25

Bijlage 2. Bestuurlijk wederhoor 26

I. Voorwoord

Het onderzoek naar het accommodatiebeleid is opgestart met een startgesprek in januari 2020. Gedurende het jaar zijn de werkzaamheden stilgelegd moeten worden wegens Corona en ziekte en is in het najaar een herstart gemaakt. De interviews hebben plaatsgevonden vanaf december 2020 tot en met maart 2021. De planning is daarmee een aantal malen opgeschoven.
De nota van bevindingen is in juni aanboden voor ambtelijk wederhoor. De relevante wijzigingsvoorstellen zijn verwerkt, waarna het bestuur is gevraagd om een bestuurlijke reactie. De totale doorlooptijd voor ambtelijk en bestuurlijk wederhoor is afgerond met de ontvangst van de bestuurlijke reactie op 26 november jl. De bestuurlijke reactie is integraal opgenomen in dit rapport.

II. Onderzoeksopzet

In 2015 heeft de raad besloten de aanbeveling van de Rekenkamercommissie inzake het onderzoek naar het Subsidiebeleid Gemeente Stein over te nemen. Eén van de conclusies was dat het beleidskader niet gehanteerd werd, met name op de multifunctionele invulling van accommodaties en de gehanteerde niet-commerciële huurtarieven.
In september 2019 is het nieuwe accommodatiebeleid door de raad vastgesteld. De rekenkamercommissie heeft mede naar aanleiding van de gesprekken met de fracties besloten onderzoek te doen naar het multifunctionele gebruik van accommodaties. Dit onderzoek heeft tot doel de kaderstellende en controlerende rol van de raad te ondersteunen. Waar mogelijk volgen aanbevelingen om (de uitvoering van) het accommodatiebeleid doeltreffender en doelmatiger te maken.

Afbakening van het onderzoek
Accommodatiebeleid heeft inherent raakvlakken met het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en is van belang bij de verdere ontwikkeling van de kernwaarde 'Een duurzame leefomgeving met unieke waarden'. Accommodatiebeleid draagt immers bij aan woonmilieus af te stemmen op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking, kwalitatief en kwantitatief, en het verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten. Ook heeft het programma raakvlakken met de kernwaarden sociale en vitale kernen in de strategische toekomstvisie. Sociale en vitale kernen zijn van belang voor een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Het voorzieningenniveau (o.a. scholen en accommodaties) kan bijdragen aan de demografische ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan de bevolkingsdaling en daaruit voortkomende gemeentelijke opgave om kernen vitaal te houden.

Het college heeft in 2018 geïnventariseerd hoe de toegankelijkheid van gemeentelijke accommodaties te verbeteren is. Het college heeft aangegeven dat de aanbevelingen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen in 2020 verder zullen worden opgepakt. Derhalve vormt dit en mogelijke structurele hogere kapitaallasten geen onderdeel van het onderzoek van de rekenkamer.

Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het onderzoek luidt: *Het in kaart brengen van accommodaties en bezettingsgraad in relatie tot multifunctionele bezetting ten behoeve van een doelmatig(er) accommodatiebeleid:*

Van deze doelstelling afgeleide onderzoeksvragen zijn:

1. Totaalbeeld: aanbod van en vraag naar accommodaties
    1.1. Welke accommodaties zijn er nu en gepland?
    1.2. Wat zijn de dekkingsgraad, kosten en opbrengsten nu en gepland?
    1.3. Welke stichtingen, (sport)verenigingen etc. herbergt de gemeente Stein?
    1.4. Wordt er (doelmatig) invulling gegeven aan multifunctionele bezetting?

2. Uitvoering van Accommodatiebeleid
   2.1. Zijn de investeringen in het aanbod van accommodaties afdoende in relatie tot de vraag?
   2.2. Wordt er ambtelijk en bestuurlijk getoetst en gestuurd op multifunctionaliteit en bezettingsgraad nu en gepland?
   2.3. Worden commerciële dan wel gesubsidieerde huurtarieven gehanteerd?

3. Kaderstellende vragen:
   3.1. Zijn de multifunctionaliteit, huurtarieven, dekkingsgraad en kosten transparant voor de gemeenteraad?
   3.2. Zijn de benodigde investeringen voor een toekomstbestendig accommodatiebeleid transparant voor de gemeenteraad?
   3.3. Is de raad proactief geweest in haar kaderstellende rol?

Onderzoeksaanpak

Het onderzoek bevat de volgende onderdelen:
1. projectvoorbereiding
2. startgesprek Secretaris, wethouders en beleidsmedewerkers
3. dossieronderzoek en interviews met ambtenaren, portefeuillehouders, Bureau Negen, directie van MFC,
4. opstellen nota van bevindingen inclusief ambtelijk wederhoor
5. analyse en opstellen eindrapport
6. bestuurlijke besluitvorming en wederhoor
7. aanbieding eindrapport aan de raad.

Na de eerste startbijeenkomst en de eerste interviews is gebleken, dat er vragen waren en onduidelijkheid bestond over nut en noodzaak van het onderzoek. Op verzoek van het college is een herstart gemaakt door een nieuw startgesprek te organiseren voor het voltallige college. Op 22 september 2020 vond dit tweede startgesprek plaats en is het onderzoek opnieuw gestart.

III. Nota van bevindingen

Om een goed beeld van te krijgen van de sturing en control door de raad op multifunctioneel gebruik wordt eerst ingegaan op het algemeen beeld van multifunctioneel gebruik en op de procesgang van totstandkoming van het accommodatiebeleid. Vervolgens wordt stilgestaan bij de positie van Multifunctionele centra (MFC).
Daarna wordt meer concreet ingegaan op de onderzoeksresultaten naar de sturing op multifunctioneel gebruik.

1. Multifunctioneel gebruik als onderdeel van het accommodatiebeleid 2019

De raad heeft in september 2019 het nieuwe accommodatiebeleid vastgesteld. De visie op de toekomst is als volgt verwoord:

> *"Accommodaties vormen geen doel op zich maar zijn een middel om de leefbaarheid in stand te houden en waar nodig te verbeteren. Er wordt gedacht in termen van functies zoals: ontmoeten, leren, sporten, cultuur, wonen, recreëren/ ontspannen en (ver)zorgen. Wij zetten hierbij in op multifunctionaliteit en duurzaamheid. "*

Hierbij wordt opgemerkt: "dat accommodaties toekomstbestendig moeten zijn waarbij voldoende vraag moet zijn voor duurzame exploitatie. Soms is dit niet mogelijk en dan vraagt dit om samenwerking tussen kernen en verenigingen".

Uitgangspunten die hierbij gehanteerd worden zijn:

- waar mogelijk in te zetten op multifunctioneel gebruik
- door slimme combinaties te maken,
- door te toetsen op complementariteit,
- door financiële sturing door enkelvoudig gebruik niet langer te ondersteunen en
- nieuwe initiatieven steeds op multifunctionaliteit te toetsen.

In het beleidsplan wordt geconstateerd, "dat er een overschot is aan accommodaties en daarnaast nauwelijks sprake is van multifunctioneel gebruik. Om meer redenen is het van belang dat functies en activiteiten met elkaar integreren. Dit maakt heroverweging van het accommodatiebeleid noodzakelijk".

Om het beleid vorm te geven en meer objectieve keuzes te maken rondom maatschappelijke accommodaties is een meetlat[1] ontwikkeld. De meetlat geeft aan dat multifunctionaliteit in kaart gebracht moet worden door middel van:
Geschiktheid: mate waarin geschikt is voor meerdere functies en doelgroepen
Flexibiliteit: mate waarin de accommodatie eenvoudig aanpasbaar is om andere functies te huisvesten.

[1] Meetlat Maatschappelijke Accommodaties, Accommodatiebeleid Gemeente Stein, september 2019, Bijlage 6

Bevinding 1: Multifunctionaliteit is beleidsmatig helder geduid en is een belangrijk uitgangspunt van het accommodatiebeleid.

2. Multifunctionele centra

Waar voorheen[2] sprake was van zoveel mogelijk clusteren en onderbrengen van functies in een multifunctioneel centrum (MFC), staat nu laagdrempelig ontmoeten en dichtbij (korte afstanden) centraal. Nieuw in het accommodatiebeleid is dat multifunctioneel gebruik is verbreed naar alle accommodaties.
Een MFC wordt in de beleidsnota's omschreven als: "multifunctioneel gebouw om voor het dorp en haar directe omgeving te functioneren als centrum voor ontmoeting en diverse activiteiten en voor huisvesting van maatschappelijke voorzieningen. Dit zijn MFC De Grous, Het Maaslandcentrum en MFC Berg aan de Maas".

Over het verbreden van multifunctioneel gebruik naar alle accommodaties[3] is in het nieuwe beleidsplan opgemerkt:

> "We stimuleren samenwerking tussen verenigingen onderling en tussen kernen en zetten in op multifunctioneel gebruik van accommodaties om slimme combinaties te maken. Bestaande accommodaties worden waar mogelijk verbreedt tot multifunctionele accommodaties en financieel worden nieuwbouw of verbouwingen van mono gebouwen financieel niet ondersteund".

In het coalitieakkoord 2018-2022 is dit vertaald naar de volgende taakstelling: "*Ten aanzien van accommodaties wordt nieuw beleid ontwikkeld dat voorziet in clustering en beter renderende accommodaties (multifunctioneel). Er moet worden toegewerkt naar het op termijn sluiten van niet renderende (met een geringe bezettingsgraad) en verouderde accommodaties, dit alles uiteraard in goed overleg met de gebruikers waarbij alternatieven voor herhuisvesting worden onderzocht".*

Bevinding 2:
Multifunctioneel gebruik van alle accommodaties is speerpunt over de gehele breedte van het accommodatiebeleid.

3. MFC versus buurthuis

In de bijlage van het beleidsplan is ingegaan op de afbakening van een MFC ten opzichte van een buurthuis en dorpsvoorziening. Een multifunctioneel centrum wordt daarbij omschreven als: *"Een multifunctioneel gebouw om voor het dorp en voor haar directe omgeving te functioneren als centrum voor ontmoeting en diverse activiteiten en voor huisvesting van maatschappelijke voorzieningen"*.

[2] Integraal Accommodatiebeleid 2008-2012.
[3] Accommodatiebeleid Gemeente Stein, september 2019 (blz 9.)

Drie accommodaties zijn aangewezen als een multifunctioneel centrum te weten: MFC de Grous, MFC Berg aan de Maas en het Maaslandcentrum. In een tabel zijn de kenmerkende verschillen tussen een MFC en een buurthuis nader aangeduid[4].

> "Een MFC is gebaseerd op een commerciële exploitatie door een externe partij waarbij verenigingen op huurbasis hun onderkomen kunnen vinden. Dit kan op structurele basis of op basis van feitelijk gebruik worden geregeld. De gemeente ondersteunt en stimuleert deze drie centra door de huurkosten aan deze verenigingen gedeeltelijk te vergoeden.
>
> Een buurtcentrum daarentegen wordt gerund door vrijwilligers van de eigen verenigingen die hier gehuisvest zijn. Er is geen horecafunctie en er mag geen commerciële exploitatie plaatsvinden".

Voor sommige accommodaties zoals bijvoorbeeld voetbalkantines, geldt dat vanwege concurrentievervalsing medegebruik of multifunctioneel gebruik slechts beperkt of niet mogelijk is. Dit is geregeld in het bestemmingsplan of vloeit voort uit de Wet markt en overheid.

De afbakening van een MFC en buurthuis wordt momenteel nader uitgewerkt. Het college wil hiermee nadere sturing geven aan de invulling van het accommodatiebeleid.

Bevinding 3
Multifunctioneel gebruik is niet exclusief gereserveerd voor een MFC. Het streven is alle accommodaties op termijn zoveel mogelijk multifunctioneel te maken. Buurtcentra mogen geen (commerciële) horecafunctie hebben.

[4] Bijlage 2. Specifieke uitgangspunten welzijnsaccommodaties. (Accommodatiebeleid gemeente Stein, bijlage 5).

4. Accommodatiebeleid in algemene zin.

Accommodatiebeleid strekt zich uit over meerdere jaren. Ongeveer 40% van de gemeentelijke accommodaties is meer dan 40 jaar oud. Langjarige financiële verplichtingen beperken de flexibiliteit en mogelijkheid om bij te sturen op veranderingen in accommodatiebeleid. Trends en ontwikkelingen zijn belangrijke ingrediënten bij dit beleidsveld en geven richting aan de te maken keuzes voor de toekomst (op langere termijn).
Voor het ontwikkelen van dit accommodatiebeleid is een breed proces doorlopen. Hierbij is uitgegaan van het in kaart brengen van het huidige aanbod. Middels een dialoog met burgers, verenigingen en organisaties is een beeld van vraag en aanbod ontwikkeld dat vervolgens is teruggekoppeld en getoetst naar deze gebruikers. Het creëren van draagvlak was hierbij het leidend motief.

Bevinding 4:
Bij de invulling van het accommodatiebeleid is veel aandacht gegeven aan het in kaart brengen van trends en ontwikkelingen alsmede van vraag en aanbod.

Herijken van beleid
Het Accommodatiebeleid 2019 gaat niet in op de veranderingen en aanpassingen ten opzichte van het toen vigerende beleid (2008-2012)[5].
In dit oude beleidsplan is aangegeven dat wordt uitgegaan van de noodzaak van een integraal accommodatiebeleid. Dit werd gezien als clustering en multifunctioneel gebruik.

> "Een clustering van voorzieningen, waardoor meerdere producten onder een dak aangeboden kunnen worden en schaalvergroting, efficiency en professionalisering mogelijk zijn, kan ervoor zorgen dat een aantrekkelijk aanbod gerealiseerd wordt, dat passend is bij de hedendaagse consument.
> Kwaliteit gaat voor nabijheid. Uitzondering hierop zijn voorzieningen die samenhangen met vergrijzing. Voor accommodaties voor ouderen wordt gekozen voor concentreren".

Ook waren criteria en uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot multifunctioneel gebruik.

- De raad heeft in 2008 besloten dat maximaal ingezet dient te worden op kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen.
- In het verlengde hiervan zullen jaarlijks alle accommodaties getoetst worden op bezettingsgraad en multifunctioneel gebruik c.q. hun maatschappelijke waarde.
- Voor de beheers- en exploitatievorm van gemeentelijke accommodaties dienen drie scenario's te worden bekeken.
- Het gebruik van accommodaties wordt gestuurd via de huurprijs waarbij de gemeente uitgaat van uniform beleid. Middels het subsidiëren van kostendekkende huur gebaseerd op werkelijke kosten en commerciële tarieven voor verenigingen.

[5] Integraal Accommodatiebeleid 2008-2012 Gemeente Stein

Multifunctioneel gebruik wordt als uitgangspunt van beleid aangeduid vanwege inhoudelijke argumenten op het gebied van samenwerking tussen instellingen en organisaties en vanuit oogpunt van effectief en efficiënt gebruik van ruimte.

In de uitvoeringspraktijk[6] wordt geen grote koersomslag gezien van beleid ten opzichte van voorgaande jaren. Waar voorheen het accent lag op clustering in multifunctionele centra is voor het nieuwe beleid gekozen voor: laagdrempelig ontmoeten, dichtbij, clustering van activiteiten (multifunctioneel gebruik) en verduurzaming van accommodaties. Gericht op: 'in de wijk'.

Bevinding 5
Het nieuwe accommodatiebeleid geeft geen reflectie op voormalig beleid en gaat ook niet in op de aanpassingen en afwijkingen. Het nieuwe accommodatiebeleid bevat geen herijking en bijsturing van beleid. Verbreding van multifunctioneel gebruik van Multifunctionele centra naar alle accommodaties wordt als belangrijkste verandering aangegeven.

[6] Bron: ambtelijke interviews

5. Onderzoeksvragen

Het eerste deel van het onderzoek naar multifunctioneel gebruik was gericht op de beleidsmatige vraagstukken. Hierbij gaat het om het verzamelen van feitelijke informatie over: welke accommodaties het betreft, wie gebruikers zijn, welke verenigingen geaccommodeerd moeten worden, welke vraag of welke behoefte er is.
Daarnaast is tevens gekeken naar de kaderstelling. Welke effectiviteitsaspecten spelen een rol zoals inhoudelijke doelen van samenwerking of maatschappelijke betekenis en welke efficiency aspecten krijgen daarbij aandacht zoals bijvoorbeeld dekkingsgraad per accommodatie.

A) Beleidsinformatie

Op ambtelijk niveau worden diverse overzichten van accommodaties bijgehouden gerelateerd aan de taakuitvoering. Gedacht kan worden aan onderhoudsvraagstukken, beheerszaken en huurovereenkomsten. Voornamelijk gaat het dan om informatie over feitelijke en praktische gebruiksaspecten zoals reparaties, aanpassingen of bewaken van contractuele afspraken. De insteek hierbij is het gebouw en wat moet of kan ermee gebeuren.
Gebruikersinformatie is inzichtelijk van sportaccommodaties en welzijnsgebouwen. Vanuit de contractuele relatie met huurders worden overzichten per accommodatie bijgehouden.

Vanuit een meer beleidsmatige insteek wordt informatie van gebruikers of van specifieke functies bijgehouden op kernenniveau. Een totaaloverzicht van functioneel gebruik wordt per kern gemaakt en niet per accommodatie. Dit is min of meer gerelateerd aan de ontwikkelopgaven in het beleidsplan, dat eveneens uitgaat van de benadering per kern.
Multifunctioneel gebruik komt eerst aan de orde bijvoorbeeld als de vraag zich voordoet of een gebouw voor een (ander) functie gebruikt zou kunnen worden. Bestaande accommodaties en wat kun je ermee, is het vertrekpunt van handelen. Er wordt geen overzicht bijgehouden van alle gebruikers of van alle functies in de gemeente Stein. Niet bekend is welke verenigingen gebruik maken van MFC's omdat dit gezien wordt als eigen verantwoordelijkheid van de commerciële uitbater.

Bevinding 6
Een eenduidig totaaloverzicht van alle gebruikers of functies van alle accommodaties is niet beschikbaar. Er is geen eenduidig overzicht naar gebruik van accommodaties beschikbaar voor de raad. De bestaande situatie per gebouw is uitgangspunt van denken en handelen.

Het Accommodatiebeleid gemeente Stein geeft een nadere afbakening voor een Multifunctioneel centrum. Echter als we kijken naar de huurovereenkomst met Merode[7] dan wordt daarin aangegeven:

[7] Beheer- annex, huurovereenkomst sportcomplex Merode, 24-4-2007, en
Allonge, 'Wijziging/ aanpassing Beheer- annex huurovereenkomst sportcomplex Merode dd 24 april 2007', 7-12-2010.

*"*Het verhuurde mag beschikbaar worden gesteld aan verenigingen die zich richten op sociaal -maatschappelijke en/of sociaal culturele activiteiten en aan derden voor commerciële activiteiten".

Dit roept de vraag op rond de functie van Merode waar eveneens wordt uitgegaan van het accommoderen van verenigingen in een commercieel gerund centrum.

Bevinding 7
De afbakening en definitie van een MFC is niet eenduidig. Multifunctioneel gebruik is daarmee een diffuus begrip.

B) Sturingsinformatie

Uitgangspunt voor accommodatiebeleid is de huidige situatie die historisch bepaald is. Vanuit het huidige landschap van bestaande accommodaties wordt per incident gekeken hoe knelpunten oplosbaar zijn of welke verbeteringen mogelijk zijn. Hierbij worden de ontwikkelde toetsingscriteria gebruikt (meetlat). Bij grote investeringsvraagstukken wordt bijvoorbeeld gekeken of het gebruik of bezettingsgraad toelaat of dit nog verantwoord is. Ook bij vertrek van verenigingen uit een accommodatie, bijvoorbeeld bij opheffing of verhuizing, krijgt multifunctioneel gebruik aandacht.

Hoofdstuk 5 van het beleidsplan wordt gezien als het uitvoeringplan. De vertaalslag vanuit het beleidsplan naar een uitvoeringsplan resulteert in een zestal ontwikkelopgaven. Dit zijn voorstellen voor onderzoek naar ontwikkelingsmogelijkheden.

Er wordt ambtelijk en bestuurlijk niet in algemene zin getoetst op bezettingsgraad, rendement of multifunctionaliteit. Multifunctioneel gebruik is niet vastgelegd in termen van goed, redelijk of slecht waarmee doelmatigheid van gebruik niet als beleidsmatig sturingsinstrument gehanteerd wordt. (Multifunctioneel) gebruik van huidige accommodaties is nu historisch bepaald en krijgt aandacht door vanuit bestaande accommodaties te kijken naar mogelijke verbeteringen.

Bevinding 8
Multifunctioneel gebruik wordt niet als kaderstellend beleidsinstrument ingezet.
Vertaling van het beleidsplan naar een uitvoeringsplan is vastgelegd in onderzoeken naar ontwikkelingsmogelijkheden voor zes knelpunten (prioriteiten).

Sturingsvariabelen als bezettingsgraad van accommodaties, maatschappelijke relevantie, functionaliteit of een economisch kader worden niet gehanteerd als algemeen sturingskader. Wel worden deze sturingsvariabelen ingezet bij concrete vraagstukken (knelpunten of investeringsvraagstukken) rondom een individuele accommodatie.

Bevinding 9.
Sturingsvariabelen als bezettingsgraad van accommodaties, maatschappelijke relevantie, functionaliteit of een economisch kader worden niet gehanteerd als algemeen sturingskader.

Multifunctionele centra spelen een belangrijke rol in het accommodatiebeleid van Stein. De sturing door de gemeente is bij de realisatie en ontwikkeling van de centra aangegeven als basisvisie op de inrichting en rol van deze centra. Hierbij lag het accent op zoveel mogelijk functies bij elkaar brengen (clusteren) en om samenwerking te bevorderen.
Hierbij ligt accent op het onderbrengen van functies en verenigingen.

Bevinding 10
Een visie op de maatschappelijke rol en betekenis die deze centra vervullen en hoe deze rol op korte en lange termijn vormgegeven wordt is niet eenduidig vast te stellen.

C) Uitvoering van accommodatiebeleid

Hierbij is onderzoek gedaan naar vragen over de wijze waarop het beleid[8] wordt ingevuld en vertaald naar de praktijk. Hoe krijgen de beleidskaders en uitganspunten vorm, hoe wordt dit plan uitgerold naar de toekomst en met welk gewenst einddoel?

Het beleidsplan geeft richting aan de uitvoering. Hiervoor zijn ontwikkelrichtingen vastgesteld te weten:

- Van accommodaties naar functies
- Van aanbodgericht naar vraaggericht
- Van alleen naar samen
- Van individuele naar gezamenlijke belangen
- Van gemeente naar gemeenschap
- Van kwantiteit naar kwaliteit
- Van mono- naar multifunctioneel
- Van reactief naar proactief

Met deze normenset zijn per kern de ontwikkelopgaven naar onderscheiden functies benoemd zoals sport, MFC's, onderwijs etc. Dit moet worden gezien als het uitvoeringsplan.
In de financiële paragraaf worden hieruit een zestal ontwikkelopgaven geselecteerd die prioriteit krijgen voor de korte termijn en waarvoor een budget van € 400.000 beschikbaar wordt gesteld. Het betreft:

- Onderzoek en proces binnen en buitensportvoorzieningen
- Visievorming locatie basisschool De Poolster
- Haalbaarheidsonderzoek terugdringen sociaal culturele accommodaties Urmond
- Afwaardering boekwaarde (€ 140.000) en sloop voormalige basisschool Meers
- Eventuele afwaardering boekwaardes (€10.000) en sloop gymzaal Meers en Jeugdwerk
- Ontwikkeling locatie rondom voormalige basisschool Meers

Aangegeven is dat dit uitvoeringsplan jaarlijks wordt geactualiseerd.

[8] Accommodatiebeleid Gemeente Stein 2019

De kaders uit dit uitvoeringsplan worden in de praktijk gehanteerd waarbij het vertrekpunt ligt op beheer en onderhoud vanuit bestaande accommodaties. Vanuit concrete onderhouds- of investeringsvraagstukken wordt bovenstaande normenset gehanteerd en wordt getoetst op beleidskaders zoals bijvoorbeeld dichtbij, laagdrempelig, activiteiten in plaats van stenen en eveneens op multifunctioneel gebruik.
Deze incidentgerichte aanpak laat ruimte voor discussie en politieke vragen over gewenste ontwikkelingen op lange termijn of beoogde eindsituatie.

Een verdiepingsslag van het beleidsplan naar een visie op gewenste ontwikkelingen per functie kan helpen kaders te formuleren voor de raad om ontwikkelingen te sturen en te kunnen controleren op gewenste ontwikkelingen op langere termijn.
Beperkte aandacht is er voor de afstemming van visies, over de invulling van functies over de gehele gemeente bijvoorbeeld door antwoord te geven op vragen over: wat betekent dichtbij voor welke functie en hoe vertalen we dat naar accommodatie en verspreiding over de kernen. Dit geldt ook voor de rol en de betekenis van Multifunctioneel gebruik.

Het beleidsplan heeft gezorgd voor een meer multidisciplinaire interne samenwerking waarbij meerdere disciplines aan tafel worden gezet bij aanpak van accommodatie-vraagstukken.

Bevinding 11
Er is geen uitwerking van het beleidsplan in een realisatieplan met bijbehorende tijdlijn.

De focus van de ontwikkelopgaven ligt op de gewenste verbeteringen per accommodatie en kern. Hierbij is geen beeld met betrekking tot de gewenste eindsituatie. Gedacht kan daarbij worden aan een overstijgende benadering op gemeentelijk niveau op basis van functies, op spreiding van functies en op complementariteit om een gewenst optimaal voorzieningenniveau te realiseren.

Bevinding 12
Het beleidsplan is niet uitgewerkt naar een visie op de gewenste ontwikkelingen per kern.

Het accommodatiebeleid gaat uit van het zoveel mogelijk clusteren en onderbrengen van functies in een multifunctioneel centrum (MFC). Laagdrempelig ontmoeten, clusteren en samenwerken waren de sleutelwoorden. De visie op MFC's is in het nieuwe accommodatiebeleidsplan niet bijgesteld. Tegelijk is multifunctioneel gebruik wel verbreed naar alle accommodaties. Hierdoor ontstaat ruimte voor discussie over de rol en betekenis van de MFC's. Wanneer verenigingen zelf hun keuze mogen maken voor een accommodatie ontstaat onduidelijkheid over de vraag waar een activiteit moet plaatsvinden: of dit in een MFC moet of in een andere accommodatie mag. Keuzes die ook kunnen leiden tot discussies over strijdigheid met commerciële belangen, gemaakte afspraken of oneigenlijk gebruik.

De maatschappelijke betekenis en rol van een MFC is daarmee niet helder afgebakend.

Commerciële belangen en tariefafspraken leveren bovendien een spanningsveld op waarbij verenigingen de afweging maken elders onderdak te zoeken. Prioriteit ligt dan niet langer bij een MFC. Op termijn kan dit tot uitholling van de maatschappelijke betekenis van het MFC leiden.
De gemeente faciliteert middels het subsidiebeleid en de ondersteuningssubsidie de verenigingen bij het maken van deze keuze. Niet helder is welke regels en maatstaven gehanteerd worden en welk doel de gemeente uiteindelijk wil bereiken vanuit een visie op MFC en multifunctioneel gebruik.
Het verhuren aan verenigingen regelt de beheerder van het MFC zonder tussenkomst van de gemeente. De gemeente heeft hierdoor beperkt inzicht op welke verenigingen onderdak hebben in een MFC.
Overleg en contact van de gemeente met een MFC beperkt zich hoofdzakelijk tot praktische zaken en vindt niet structureel plaats. Onderwerpen als maatschappelijke rol en hoe deze ingevuld wordt door een MFC, afstemming over doelen, duurzaamheid, tariefstelling, (commerciële) exploitatie op langere termijn, gebruikerswensen, bezettingsgraad etc. maken geen deel uit van periodiek overleg.
Het contact met de gemeente is hoofdzakelijk gericht op concrete onderhoudsvraagstukken. De drie MFC's en Merode hebben recentelijk een eigen overleg met elkaar gestart. Er is geen onderzoek gedaan naar de vorm en inhoud van dit overleg.

Bevinding 13
Gemeente stuurt niet actief en structureel op positie, bijdrage en rol van de multifunctionele centra.

Concreet vergoedt de gemeente de integrale huurkosten van een vereniging en ook de huur die een MFC berekent. De gemeente verlaagt daarmee de drempel voor verenigingen om onderdak te zoeken in een MFC. Deze sturing staat echter op gespannen voet met de neiging van verenigingen om naar een goedkopere huisvesting te zoeken buiten een MFC. Deze sturing is niet helder voor alle partijen en leidt tot sub optimalisatie.
De huurtarieven die een MFC hanteert voor verenigingen zijn min of meer historisch bepaald. Afspraken over de hoogte van de te hanteren tarieven zijn in het verleden gemaakt op instigatie van de gemeente. Niet helder is hoe tarieven zich verhouden tot kostprijs en welk beleid hierop van toepassing is in relatie tot de maatschappelijke bijdrage. Tegelijk wordt afgerekend door verenigingen op basis van feitelijk gebruik van ruimtes zonder inkomstengarantie voor de beheerder. Een en ander betekent dat commerciële belangen onder druk kunnen komen te staan en het huisvesten van verenigingen als een belemmering worden ervaren. Bij het huisvesten van nieuwe partijen wordt in dit spanningsveld gekeken naar kostendekkende tarieven of vindt een afweging plaats naar commerciële belangen. Niet is vast te stellen waaruit blijkt dat er structureel aandacht is van de gemeenten voor deze balans. Hierover vindt geen structureel overleg plaats en van besprekingen worden geen verslagen gemaakt.

Bevinding 14
Multifunctionele centra ervaren onvoldoende support en sturing door de gemeente op hun maatschappelijke rol op korte en lange termijn.

D) Sturing en control door de raad.

Als derde onderzoeksveld is gekeken naar de informatie voor de raad, welke aandacht is voor sturing en control door de raad en op welke wijze multifunctioneel gebruik van accommodaties aandacht krijgt.

De financiën zijn een belangrijk sturingsinstrument. Uitganspunt voor financiën is de bestaande situatie ofwel de huidige accommodaties. Gekeken wordt daarbij per accommodatie naar huurinkomsten versus exploitatiekosten en kapitaalslasten. De aandacht gaat daarbij uit naar optimalisatie van individuele accommodaties. Via de P&C cyclus wordt informatie geabstraheerd en aan de raad verstrekt.
Verder is de raad alleen betrokken bij concrete vragen over specifieke accommodaties zoals bijvoorbeeld grote investeringsvraagstukken of bij het sluiten of samenvoegen van accommodaties. Er wordt niet op een hoger abstractieniveau, op basis van totaal gegevens, gekeken naar uitwerking of vormgeving van het accommodatiebeleid. De raad ontvangt hierover dan ook geen informatie.

Andere sturingsvariabelen zoals bezettingsgraad, dekkingsgraad, efficiency, of totale bijdragen van de gemeente krijgen geen periodieke (jaarlijks) aandacht maken ook geen deel uit van gestructureerd overleg. Deze informatie wordt niet actief verstrekt aan de raad omdat de raad hier niet om vraagt.
Er is geen financiële- of efficiencytaakstelling vastgesteld. Het financieel kader gaat uit van continueren van bestaand beleid (jaarlijks indexeren van de kosten).

Multifunctioneel gebruik is voor financiën eveneens geen sturingsinstrument en wordt niet vanuit een breder perspectief gehanteerd. Bij concrete vragen over een specifieke accommodatie kan multifunctioneel gebruik aan de orde komen.

Het Accommodatiebeleidsplan bevat geen financiële doelstellingen. Wel is een budget voor nader onderzoek beschikbaar gesteld. Er wordt geen financiële uitwerking van het beleidsplan voorzien en structureel onderzoek naar verdere doorontwikkeling is eveneens niet voorzien.

Huurtarieven worden jaarlijks vastgesteld. Hierbij wordt uitgegaan van bestaande bedragen die jaarlijks geïndexeerd worden. Er worden geen analyses gemaakt van kosten, kostendekking of onderzoek gedaan naar dekkingsgraad. Tarieven voor MFC's liggen contractueel vast.

Jaarlijks wordt gekeken naar de totale bijdrage van de gemeente per accommodatie. De raad wordt geïnformeerd over de totale baten/ lasten voor de gemeente als onderdeel van het product cultuur.

Bevinding 15
Financieel beleid rond accommodaties is incident gestuurd en heeft het karakter van financieel beheer. Dit beheer richt zich op specifieke individuele accommodaties. Multifunctioneel gebruik komt alleen aan de orde bij concrete vraagstukken rond specifieke accommodaties.

Bevinding 16
Dekkingsgraad, efficiency of multifunctioneel gebruik (vanuit een financiële benadering) worden niet gebruikt als ontwikkelrichting en ook niet aan de Raad gerapporteerd.

E) Subsidiebeleid in relatie tot accommodatiebeleid

Het subsidiebeleid is opgepakt en door de raad vastgesteld in 2017.
De relatie met het accommodatiebeleid is gelegd waarbij maatschappelijke activiteitensubsidie en waarderingssubsidie naast ondersteuningssubsidie, voor dekking van kosten, zijn gedefinieerd.
Ambtelijk wordt bijgehouden wie welke subsidie ontvangt. Dit wordt niet geaggregeerd naar een overzicht van alle ontvangen subsidies per vereniging. De raad heeft hier wel om gevraagd.

Bevinding 17
Subsidiebeleid is uitgewerkt en vastgesteld.

Bevinding 18
De raad ontvangt geen integraal overzicht van alle toegekende subsidies per vereniging.

IV. Conclusies en aanbevelingen

In 2019 heeft de Raad het accommodatiebeleid 2008-2012 geactualiseerd. Hierbij heeft het college een interactieve aanpak gehanteerd door alle direct betrokkenen mee te nemen in de ontwikkeling van beleid. In dit proces zijn sessies georganiseerd met de DOPs, de Raadsleden en zijn de kernen geraadpleegd. Hiermee is een interactieve benadering gekozen om zoveel mogelijk draagvlak te bewerkstelligen.
In de contacten met de raadsfracties bleken op het onderdeel multifunctioneel gebruik nog vragen te bestaan en met namen over de invloed en controle door de Raad hierop. Dit gevoel van ongemak over de sturing en control bij de start van nieuw beleid vormde de aanleiding voor de Rekenkamercommissie om te onderzoeken of handvaten aangedragen konden worden om de raad hierbij te faciliteren.

Accommodatiebeleidsplan

Accommodatiebeleid strekt zich uit over meerdere jaren voornamelijk vanwege afschrijvingstermijnen van gebouwen. Bijsturing van beleid vraagt een lange termijn benadering en een blik op de toekomst. Naast de interactieve aanpak met alle betrokken partijen is veel aandacht gegeven aan trends en ontwikkelingen om daarmee goed zicht te krijgen op de vraag en aanbod in de toekomst. Dit vormde de basis voor het formuleren van het beleidsplan voor de komende jaren. Het verbreden van multifunctioneel gebruik naar alle accommodaties wordt als een van de belangrijkste veranderingen gezien. Het nieuwe beleidsplan geeft echter geen reflectie op het voormalige beleid alsmede op de specifieke aanpassingen of afwijkingen. Het nieuwe beleidsplan bevat geen herijking of bijsturing van beleid. Daarmee worden de uitkomsten, resultaten en eventuele aandachtspunten niet expliciet gemaakt. Ook de vraag hoe het nieuwe beleid hierop aansluit of verbeteringen en oplossingen aandraagt, wordt niet beantwoord.

Conclusie 1
Het nieuwe beleid wordt door ambtelijke organisatie min of meer gezien als een voortzetting van bestaand beleid. Als een van de belangrijkste veranderingen van het accommodatiebeleid wordt de verbreding van multifunctioneel gebruik naar alle accommodaties gezien. Door het ontbreken van een reflectie op het voormalige beleid met betrekking tot multifunctioneel gebruik, is niet helder welke resultaten zijn behaald en kan de Raad daardoor niet [of minder goed] bepalen welke bijsturing gewenst of noodzakelijk is.

Aanbeveling 1
Door alsnog stil te staan bij knelpunten en gerealiseerde verbeteringen in relatie tot de gewenste koersomslag, wordt meer houvast en gevoel verkregen bij de specifiek bedoelde omslagpunten van beleid (of bij het continueren van bestaand beleid). Hierbij kan in kaart worden gebracht wat de bedoelingen van multifunctioneel gebruik zijn en welke gewenste eindsituatie wordt beoogd.

Kaders voor Multifunctioneel gebruik

Als belangrijkste beleidsaanpassing wordt de verbreding van multifunctioneel gebruik naar alle accommodaties benoemd.
Bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan heeft multifunctioneel gebruik ruim aandacht gekregen. Uitgangspunten zijn benoemd, zoals het efficiënt gebruik maken van bestaande accommodaties, complementariteit en het maken van gebruikscombinaties. Een meetlat is ontwikkeld als instrument voor de uitvoering van het beleid en om objectieve keuzes te maken. De meetlat is een maat om de mate waarin een accommodatie erin slaagt van belang te zijn voor de betreffende doelgroep in beeld te brengen. Een van de criteria hierbij is multifunctionaliteit van accommodaties. Met de meetlat wordt beoogd de flexibiliteit en geschiktheid van accommodaties om meerdere functie en doelgroepen te huisvesten in kaart te brengen.

Conclusie 2.
Multifunctioneel gebruik is beleidsmatig helder geduid en is een belangrijk uitgangspunt van het accommodatiebeleid.

Aanbeveling 2.
Vanuit de gedachte dat de gemeente de regievoering op de gebouwen heeft, zou een visie op multifunctioneel gebruik actief ingebracht kunnen worden als ontwikkelrichting.
Werk het beleidsplan uit naar specifieke beleidscriteria rond multifunctioneel gebruik en laat geaggregeerde, beleidsmatige informatie maken om beleidsmatige keuzes te kunnen toetsen. De uitgangspunten uit het beleidsplan zijn helder en kunnen hierbij leidend zijn.

Aanbeveling 3.
Om sturing te geven aan MFG kan bij de uitwerking van het beleidsplan gekeken worden naar welke functies passen bij elkaar, welke cross-overs mogelijk zijn, en welke accommodaties zich lenen voor multifunctioneel gebruik.
Het uitwerken van de spreiding van functies over de kernen[9] levert eveneens een belangrijk sturingskader op.

Aanbeveling 4.
De verbreding van multifunctioneel gebruik van de drie centra naar alle accommodaties betekent dat rol en betekenis van de verschillende accommodaties verandert. Een nadere uitwerking van de afbakening tussen centra en alle accommodaties is nodig. Door hierbij een visie te ontwikkelen omtrent de gewenste maatschappelijke bijdrage en het uiteindelijk gewenste plaatje ontstaat een helder toetsingskader.
Door extra aandacht te geven aan de kaderstelling krijgt de raad sturingsvariabelen in handen, zoals: bezettingsgraad, functionaliteit (doelmatigheid) en economische en maatschappelijke betekenis. Het college is voornemens de afbakening van een MFC tot een buurthuis nader uit te werken, waarbij bovenstaande aanbevelingen meegenomen kunnen worden.

[9] Een geschikt instrument hiervoor is de spreidingspiramide die door bureau Negen is gehanteerd.
https://www.gemeentestein.nl/data/downloadables/4/3/5/presentatie-vervolgbijeenkomst-meers-20112018.pdf

Multifunctionele centra.

Het Accommodatiebeleid Gemeente Stein is niet getoetst op de volle breedte van het voormalige beleidsplan Opgemerkt kan hierbij worden dat de aandacht die is gegeven aan het draagvlak en aan de algemeen maatschappelijke trends en ontwikkelingen ervoor zorgen dat het plan heldere kaders bevat en richtingen voor de toekomst aangeeft. Met betrekking tot multifunctioneel gebruik voor alle accommodatie is het doel helder en de richting bepaald.
In het plan is een hoofdstuk opgenomen dat aangeduid is als uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan geeft enkele concrete ontwikkelopgaves aan.
In de dagelijkse praktijk komt multifunctioneel gebruik aan de orde bij concrete beheer- en onderhoudsvraagstukken rondom bestaande accommodaties. Hierbij wordt vanuit actuele vraagstukken getoetst op het normenkader, zoals: dichtbij, laagdrempelig, activiteit in plaats van stenen en op multifunctioneel gebruik.
Een verdiepingsslag van beleid naar visie op gewenste ontwikkelingen vanuit perspectief van multifunctioneel gebruik kan helpen kaders aan te rijken voor de raad om ontwikkelingen te sturen en te kunnen controleren.
Een realisatieplan met bijbehorende tijdlijn ontbreekt

Conclusie 3.

Multifunctioneel gebruik is als kaderstellend doel voor alle accommodaties helder geformuleerd. De invulling van beleid m.b.t. multifunctioneel gebruik in de dagelijkse uitvoeringspraktijk heeft een sterk operationeel karakter en is voornamelijk gericht op uitvoeringsaspecten. De rol en maatschappelijke betekenis van een MFC holt uit als niet actief gestuurd wordt vanuit een visie op multifunctioneel gebruik.
Het ontbreken van een vertaalslag vanuit het beleid naar een realisatieplan voor alle accommodaties met bijbehorende tijdlijn beperkt de raad sterk in de mogelijkheid tot sturing.

Aanbeveling 5

Een vertaalslag van het multifunctioneel gebruik naar een visie op de gewenste ontwikkeling per functie en realisatie op langere termijn, kan helderheid opleveren hoe dit er per kern uit gaat zien. Stel een heldere visie op van de gewenste ontwikkelingen per functie ten einde kaders voor de raad te ontwikkelen om te sturen en controleren.

Aanbeveling 6

De bijzondere positie van multifunctionele centra dient hierbij specifiek aandacht te krijgen om door de raad te kunnen laten toetsen op de maatschappelijke rol en bijdrage van deze centra binnen het geheel. In het beleidsplan is opgenomen dat het uitvoeringsplan jaarlijks wordt geactualiseerd. In dit kader kan de uitwerking van de visie op multifunctioneel gebruik meegenomen worden.

Aanbeveling 7

In het beleidsplan wordt melding gemaakt van het voornemen om jaarlijks het uitvoeringsplan te actualiseren op basis van resultaten van genomen acties en bijbehorende maatschappelijke

ontwikkelingen. De uitwerking van de visie op multifunctioneel gebruik kan meegenomen worden in het kader deze jaarlijkse voortgangsrapportage.

Sturing en controle door de raad.

De financiën zijn een belangrijk sturingsinstrument voor de raad. De ambtelijke invalshoek vanuit financiën is eveneens de bestaande situatie rondom de huidige accommodaties. De aandacht gaat daarbij uit naar optimalisatie van de bestaande situatie. Indien in het kader van onderhoud sprake is van een grote investering bij een accommodatie komen meer structurele vraagstukken aan de orde. Multifunctioneel gebruik krijgt ook dan aandacht en wordt in dat kader ook aan de raad voorgelegd.

Sturingsvariabelen voor de raad zoals bezettingsgraad, dekkingsgraad, of totale bijdrage van de gemeente komen niet structureel en periodiek aan de orde en worden alleen aan de Raad verstrekt als de Raad daarom vraagt. Dit maakt ook geen deel uit van intern gestructureerd overleg.

Conclusie 4.
Multifunctioneel gebruik is voor financiën geen sturingsinstrument en wordt niet vanuit een breder perspectief gehanteerd. Een financiële uitwerking met betrekking tot realisatie van multifunctioneel gebruik op termijn of structureel onderzoek naar doorontwikkeling is niet voorzien. Financieel beleid rond multifunctioneel gebruik heeft het karakter van beheer.

Aanbeveling 8
Bij de uitwerking van het beleid naar de realisatie van multifunctioneel gebruik in de toekomst kan ook een financiële doorvertaling gemaakt worden. Door deze koppeling krijgt de raad concrete handvatten om deze ontwikkelingen te bewaken.

Subsidiebeleid i.r.t. accommodatiebeleid (multifunctioneel gebruik)

Bij de besluitvorming over het onderzoek naar het subsidiebeleid is bepaald dat een koppeling gelegd moet worden tussen onderscheiden subsidiestromen naar accommodaties.
Er is globaal gekeken naar de besluiten van de raad rond het RKC-onderzoek subsidiebeleid.
Met name de relatie met het accommodatiebeleid en de sturing middels subsidie is uitgewerkt naar onderscheiden subsidievormen als: activiteitensubsidie, waarderingssubsidie en ondersteuning subsidie. De informatie wordt per deelsubsidie bijgehouden maar niet geaggregeerd en aan de raad aangeboden. De raad heeft hier wel om gevraagd.

Conclusie 5
Subsidiebeleid is uitgewerkt en vastgesteld door de Raad. De Raad ontvangt geen integraal overzicht van alle toegekende subsidies per vereniging zoals is gevraagd.

Aanbeveling 9
Maak een jaarlijkse voortgangsrapportage voor de raad met een integraal en cumulatief overzicht van alle verstrekte subsidies per accommodatie en per vereniging.

V. Nawoord bij bestuurlijk wederhoor

Het bestuurlijk wederhoor is per mail ontvangen op 26 november jl. en is integraal opgenomen in bijlage 2.

Het rekenkameronderzoek heeft de doelmatigheid en doeltreffendheid van het accommodatiebeleid en de kaderstellende rol van de gemeenteraad beoordeeld. De conclusies en aanbevelingen zijn gemaakt om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te verbeteren.

Het college geeft aan het overgrote deel van de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer niet te onderschrijven, met name omdat het college actief eigenaarschap van bewoners wil bevorderen waar een sturende rol van de gemeente niet bij past. Het college gaat uit van 'eigen kracht van bewoners en organisaties en van zelf initiatief nemen' en dit laten prevaleren boven beleid en visie van de gemeente op accommodatiebeleid.

De rekenkamer geeft hierbij aan dat sturing op doelmatigheid hierbij losgelaten wordt. Het is uiteraard aan de raad of, en in hoeverre, doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid voor accommodaties wordt losgelaten.
Deze inhoudelijke en politieke discussie zal in de raad gevoerd moeten worden.

VI. Bijlagen

Bijlage 1. Afbakening MFC versus buurtcentrum

We maken onderscheid tussen dorpsvoorzieningen, buurtcentra en multifunctionele accommodaties.

Dorpsvoorziening
Een servicegerichte activiteit, die voorziet in een specifiek en structureel aanwezige vraag vanuit het dorp. Dit is bijvoorbeeld Bie Gerda in Meers.

Buurtcentrum/huiskamer (laagdrempelige ontmoetingsplek)
Een accommodatie die primair gericht is op het bieden van ruimte voor ontmoeten en voor wijkgerichte activiteiten. De accommodatie is door de wijkbewoners tot stand gebracht en wordt ook door deze bewoners beheerd. Binnen het beleidskader voor de gemeenschapshuizen wordt een accommodatie als buurtcentrum beschouwd als het als zodanig door de gemeente is erkend c.q. aangewezen. Dit is bijvoorbeeld Buurtcentrum Nieuwdorp. De regie ligt hierbij vaak bij inwoners.

Multifunctionele accommodatie
Een multifunctioneel gebouw om voor het dorp en haar directe omgeving te functioneren als centrum voor ontmoeting en diverse activiteiten en voor huisvesting van maatschappelijke voorzieningen. Dit zijn MFC De Grous, Het Maaslandcentrum en MFC Berg aan de Maas.

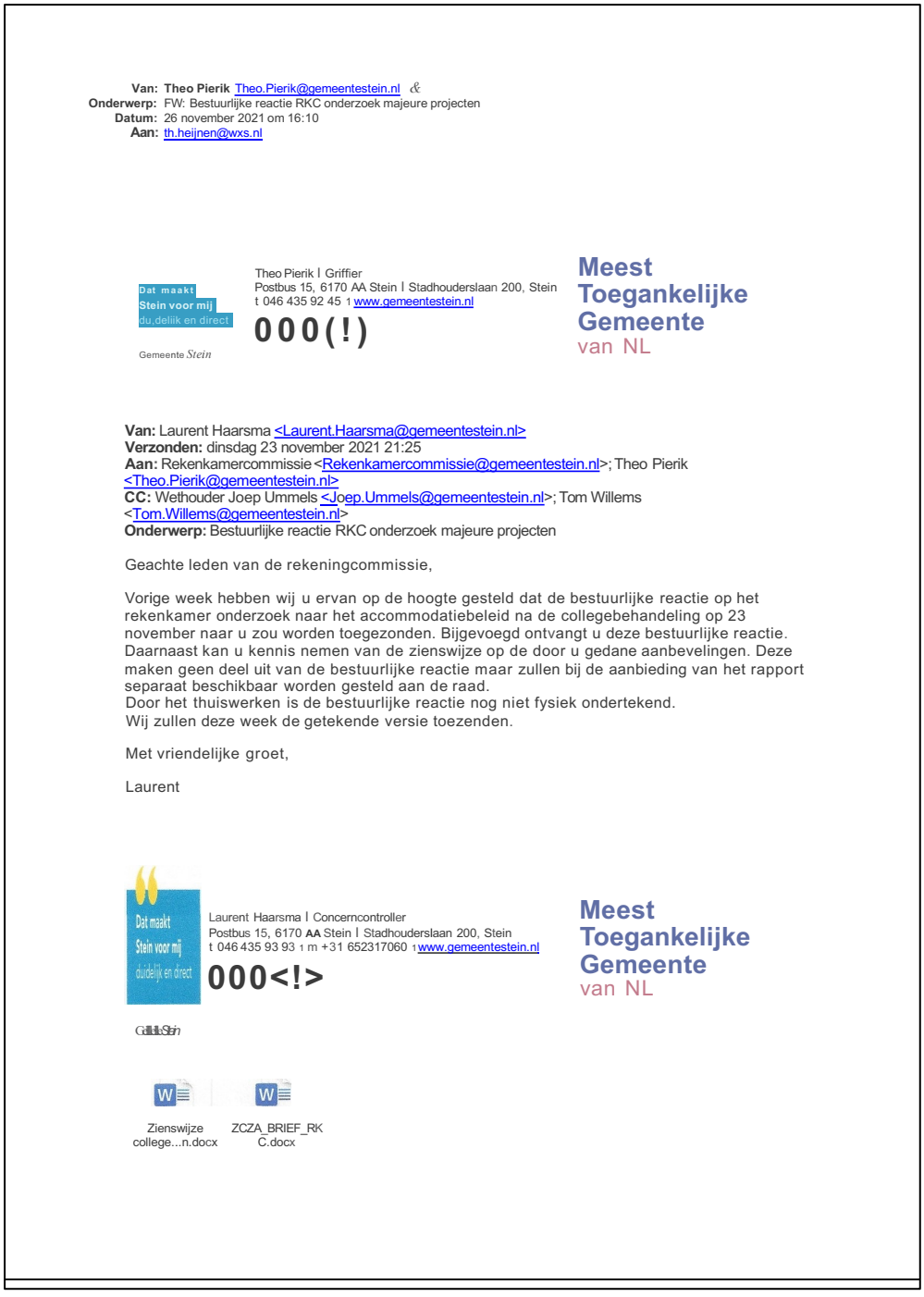
We zien in onze gemeente dat er veel raakvlakken en overlappingen met andere accommodaties zijn zoals als multifunctionele accommodaties, ruimten in schoolgebouwen, verenigingsgebouwen, zalencentra, etc. Daarom kiezen wij in dit accommodatiebeleid ook voor een integrale benadering. Hieronder wordt op basis van verschillende aspecten de verschillen tussen een buurtcentrum (laagdrempelige ontmoetingsplek) en een multifunctionele accommodatie weergegeven.

	Buurtcentrum	Multifunctionele accommodatie
Programmering	Activiteiten zijn gericht op de behoefte in de wijk met het accent op ondersteuning, informatie en advies, vrijwilligerswerk, (kunst) educatie, ontmoeting, gezondheid en bewegen. Activiteiten zijn wijkgebonden (of kerngebonden indien geen multifunctionele accommodatie aanwezig). Activiteiten hebben een aanvullende/ complementaire werking op een MFC (een activiteit is misschien niet helemaal wijkgebonden, maar kan in ieder geval niet in een MFC plaatsvinden)	Activiteiten kunnen heel breed worden ingezet en hoeven niet kerngebonden te zijn Er kunnen ook grotere evenementen plaatsvinden
Ruimte	Beperkt aantal ruimte	Meerdere en vaak grote ruimte en zalen
Gebruikers	Plaatselijk georiënteerd Wijkbewoners zijn de voornaamste gebruikers. Het wijkcentrum is geen huisvesting voor (bestaande en nieuwe) verenigingen die ook in een MFC kunnen worden gehuisvest.	Breder georiënteerd met externe huurders en partners
Horeca	Er vinden geen horeca-activiteiten plaats	Horeca is een belangrijke inkomstenbron, maar de regels m.b.t. paracommercialisme worden in acht genomen
Bestuur	Particulier bestuur	Particulier eventueel in samenwerking met
Beheer en onderhoud	Vrijwilligers en zelfwerkzaamheid Een rechtspersoon voert het beheer uit en is verantwoordelijk voor de coördinatie van activiteiten, de communicatie met de MFC's, de wijk en de gemeente.	Professioneel beheer uitbesteed aan een externe persoon of organisatie door het bestuur
Contractuele afspraken	Gemeente heeft gebruikersovereenkomst met de rechtspersoon	Exploitatieovereenkomst tussen gemeente en bestuur

Bijlage 2. Bestuurlijk wederhoor

Onderstaand is de bestuurlijke reactie opgenomen in de vorm waarin deze is ontvangen.

a) Mailbericht

Van: Theo Pierik Theo.Pierik@gemeentestein.nl &
Onderwerp: FW: Bestuurlijke reactie RKC onderzoek majeure projecten
Datum: 26 november 2021 om 16:10
Aan: th.heijnen@wxs.nl

Dat maakt Stein voor mij duidelijk en direct
Gemeente Stein

Theo Pierik I Griffier
Postbus 15, 6170 AA Stein I Stadhouderslaan 200, Stein
t 046 435 92 45 I www.gemeentestein.nl

000(!)

Meest Toegankelijke Gemeente van NL

Van: Laurent Haarsma <Laurent.Haarsma@gemeentestein.nl>
Verzonden: dinsdag 23 november 2021 21:25
Aan: Rekenkamercommissie <Rekenkamercommissie@gemeentestein.nl>; Theo Pierik <Theo.Pierik@gemeentestein.nl>
CC: Wethouder Joep Ummels <Joep.Ummels@gemeentestein.nl>; Tom Willems <Tom.Willems@gemeentestein.nl>
Onderwerp: Bestuurlijke reactie RKC onderzoek majeure projecten

Geachte leden van de rekeningcommissie,

Vorige week hebben wij u ervan op de hoogte gesteld dat de bestuurlijke reactie op het rekenkamer onderzoek naar het accommodatiebeleid na de collegebehandeling op 23 november naar u zou worden toegezonden. Bijgevoegd ontvangt u deze bestuurlijke reactie. Daarnaast kan u kennis nemen van de zienswijze op de door u gedane aanbevelingen. Deze maken geen deel uit van de bestuurlijke reactie maar zullen bij de aanbieding van het rapport separaat beschikbaar worden gesteld aan de raad.
Door het thuiswerken is de bestuurlijke reactie nog niet fysiek ondertekend.
Wij zullen deze week de getekende versie toezenden.

Met vriendelijke groet,

Laurent

Dat maakt Stein voor mij duidelijk en direct

Laurent Haarsma I Concerncontroller
Postbus 15, 6170 AA Stein I Stadhouderslaan 200, Stein
t 046 435 93 93 I m +31 652317060 I www.gemeentestein.nl

000<!>

Meest Toegankelijke Gemeente van NL

Zienswijze college...n.docx
ZCZA_BRIEF_RKC.docx

b) Bestuurlijke reactie Accommodatiebeleid

Stadhouderslaan 200
Postbus 15
6170 AA Stein
T +31 (0)46 435 93 93
info@gemeentestein.nl
www.gemeentestein.nl

BTW NL 0017.31.105.B.02
KvK 5198 4997 0000
IBAN NL20 BNGH 0285 008 110
BIC BNGH NL2G

Datum: 23 november 2021
Uw kenmerk:
Zaaknummer: 0971101618
Behandeld door: L. Haarsma
Betreft: Rekenkamercommissie 2021

Geachte heer Heijnen,

De Rekenkamercommissie (RKC) heeft het onderzoeksrapport accommodatiebeleid voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan ons college. Via deze brief ontvangt u onze reactie op de, door de RKC, gedane conclusies en aanbevelingen. Voor de volledigheid merken wij op dat het college in een afzonderlijke meegestuurde RIB ingaat op de afzonderlijke aanbevelingen.

Met het nieuwe vastgestelde accommodatiebeleid heeft de Raad besloten om als gemeente steeds meer een **faciliterende rol** in te nemen, waarbij steeds meer ruimte wordt gegeven aan de inwoners. Dit betekent ook durven loslaten. Ingezet wordt op levendige en toekomstbestendige verenigingen. Daarbij wordt uitgegaan van de **eigen kracht van onze inwoners en verenigingen**. Zij nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Actief eigenaarschap van onze inwoners willen wij verder stimuleren zodat zij meer ruimte, zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen en nemen. Een sturende rol vanuit de gemeente past hier niet bij.

Sturen op bezettingsgraden, financiën, etc. dragen ons inziens niet bij aan een breder gedragen accommodatiebeleid. Draagvlak vanuit de verenigingen en inwoners is cruciaal om in de toekomst meer naar multifunctioneel gebruik en daarmee het terugdringen van het overschot van accommodaties te gaan. Dit is een proces (bewustwording) dat tijd nodig heeft en hier zijn geen harde deadlines voor vast te leggen.

Zoals u zelf heeft aangegeven, is in 2019 het accommodatiebeleid 2008-2012 geactualiseerd en unaniem (met complimenten van de Raad voor het proces) vastgesteld door de Raad. Hierbij is gekozen voor een interactieve aanpak om samen met alle betrokkenen het beleid vorm te geven. In dit proces zijn sessies georganiseerd met de DOP's, raadsleden en inwoners uit de verschillende kernen.

Door deze interactieve benadering is draagvlak ontstaan bij onze partners. Bij het college is niet kenbaar gemaakt dat er sprake van ongemak zou zijn bij de Raad over de sturing en control van het nieuwe beleid.

Uw conclusies t.a.v. het ervaren van onvoldoende support en sturing door de gemeente ten opzichte van de exploitanten van de MFC's kunnen wij ook niet plaatsen. Het voeren van één gesprek met een exploitant kan ons inziens niet als representatief worden gezien. De door u getrokken conclusies kunnen dan ook niet getrokken worden voor de overige MFC's.

De afgelopen jaren hebben zeer regelmatig gesprekken plaatsgevonden met de exploitanten van de MFC's. Zo heeft er een intensief traject plaatsgevonden met de exploitanten van een MFC over de tariefstelling van hun gebruikers en heeft de gemeente ze destijds bijgestaan. Daarnaast is er regelmatig contact over zaken die spelen met verenigingen en bemiddeld de gemeente hierin daar waar mogelijk is.

Tijdens de gehele corona-pandemie heeft frequent overleg plaatsgevonden met de exploitanten van de MFC's en heeft hun maatschappelijke rol voor de samenleving centraal gestaan. De gemeente heeft de MFC's ondersteund met het kwijtschelden van de huren om zodoende ervoor te zorgen dat de exploitanten niet failliet zouden gaan en de belangrijke voorziening leeg zou komen te staan. Juist op aanraden van de gemeente zijn de exploitanten van de MFC's met elkaar in gesprek gegaan. Samen kunnen ze ervaringen uitwisselen en van elkaar leren. Dit traject heeft de gemeente gestimuleerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders,

de Secretaris de Burgemeester

c) Zienswijze College op aanbevelingen onderzoek Accommodatiebeleid.

In de mail van het college is aangegeven, dat onderstaande 'Reactie op aanbevelingen' een zienswijze is en geen deel uitmaakt van de bestuurlijke reactie.

Reactie op aanbevelingen

In bijgevoegde tabel is de zienswijze van het college ten aanzien van de aanbevelingen in de rapportage gemaakt. In de reactie geeft het college ten aanzien van het opvolgen van de aanbevelingen vindt. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen overnemen (O) en niet overnemen (NO).

Aanbeveling	**Reactie / toelichting college**	
1. Stil te staan bij knelpunten en gerealiseerde verbeteringen in relatie tot de gewenste koersomslag, wordt meer houvast en gevoel verkregen bij de specifiek bedoelde omslagpunten van beleid (of bij het continueren van bestaand beleid). Hierbij kan in kaart worden gebracht wat de bedoelingen van multifunctioneel gebruik zijn en welke gewenste eindsituatie wordt beoogd.	**NO**	Wij delen uw conclusie niet dat door het ontbreken van een reflectie op het voormalige beleid niet helder is welke resultaten zijn behaald en dat daardoor de Raad niet of minder goed kan bepalen welke bijsturing gewenst of noodzakelijk is. Het beleid is gezamenlijk opgesteld en door de raad omarmt. Het met terugwerkende kracht in kaart brengen van onderdelen die bij het opstellen van het beleid geen onderwerp waren heeft geen toegevoegde waarde. Wij adviseren de raad deze aanbeveling niet over te nemen.
2. Vanuit de gedachte dat de gemeente de regievoering op de gebouwen heeft, zou een visie op multifunctioneel gebruik actief ingebracht kunnen worden als ontwikkelrichting. Werk het beleidsplan uit naar specifieke beleidscriteria rond multifunctioneel gebruik en laat geaggregeerde, beleidsmatige informatie maken om beleidsmatige keuzes te kunnen toetsen. De uitgangspunten uit het beleidsplan zijn helder en kunnen hierbij leidend zijn.	**NO**	De gemeente heeft in het beleid opgenomen een faciliterende rol in te nemen waarbij meer ruimte is geven aan inwoners. Dit betekent ook dat de raad heeft gedurfd om los te laten. Wij adviseren de raad deze aanbeveling niet over te nemen omdat deze haaks staat op de hierboven geformuleerde uitgangspunten van het vastgestelde accommodatiebeleid.
3. Om sturing te geven aan MFG kan bij de uitwerking van het beleidsplan gekeken worden naar welke functies passen bij elkaar, welke cross-overs mogelijk zijn, en welke accommodaties zich lenen voor multifunctioneel gebruik. Het uitwerken van de spreiding van functies over de kernen levert eveneens een belangrijk sturingskader op.	**NO**	In het door de raad vastgestelde accommodatiebeleid is opgenomen dat we inzetten op levendige en toekomstbestendige verenigingen. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht van onze inwoners en verenigingen. Zij nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Actief eigenaarschap van onze inwoners willen wij verder stimuleren zodat zij meer ruimte, zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen en nemen.

Pag 1.

		Wij adviseren de raad deze aanbeveling niet over te nemen omdat deze haaks staat op de hierboven geformuleerde uitgangspunten van het vastgestelde accommodatiebeleid.
4. De verbreding van multifunctioneel gebruik van de drie centra naar alle accommodaties betekent dat rol en betekenis van de verschillende accommodaties verandert. Een nadere uitwerking van de afbakening tussen centra en alle accommodaties is nodig. Door hierbij een visie te ontwikkelen omtrent de gewenste maatschappelijke bijdrage en het uiteindelijk gewenste plaatje ontstaat een helder toetsingskader.	**NO**	Op basis van opgehaalde input van stakeholders, het toenmalige beleid en trends en ontwikkelingen zijn uitgangspunten geformuleerd. Deze vastgestelde uitgangspunten vormen de visie van het accommodatiebeleid. Hierin hebben maatschappelijke bijdragen een plek gekregen. Het college is wel voornemens de afbakening van een MFC, buurthuis en huiskamer nader uit te werken. Hierbij zal specifiek aandacht zijn om uitholling van functies voor een MFC te voorkomen.
5. Stel een heldere visie op van de gewenste ontwikkelingen per functie ten einde kaders voor de raad te ontwikkelen om te sturen en controleren.	**NO**	Het accommodatiebeleid gaat uit van de eigen kracht van onze inwoners en verenigingen. Zij nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Actief eigenaarschap van onze inwoners willen wij verder stimuleren zodat zij meer ruimte, zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen en nemen. Het overnemen van deze aanbeveling staat haaks op de genomen uitgangspunten van het vastgestelde beleid. Wij adviseren de raad deze aanbeveling niet over te nemen omdat deze haaks staat op de hierboven geformuleerde uitgangspunten van het vastgestelde accommodatiebeleid.
6. De bijzondere positie van multifunctionele centra dient specifiek aandacht te krijgen om door de raad te kunnen laten toetsen op de maatschappelijke rol en bijdrage van deze centra binnen het geheel. In het beleidsplan is opgenomen dat het uitvoeringsplan jaarlijks wordt geactualiseerd. In dit kader kan de uitwerking van de visie op multifunctioneel gebruik meegenomen worden.	**NO**	Vanuit het uitvoeringsplan wordt richting gegeven aan de toekomst van het maatschappelijk vastgoed. Het is een dynamisch stuk en wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de resultaten van de acties die hierin zijn opgenomen. De komende jaren worden deze plannen verder geconcretiseerd om op die manier te komen tot een betere kwaliteit en optimaal gebruik van onze accommodaties, meer samenwerking en een passend voorzieningenpakket in elke kern.

		Dit doen we al vanuit de door de raad vastgestelde visie op het multifunctioneel gebruik is opgenomen dat dit vanuit de gebruikers moet komen.
7. In het beleidsplan wordt melding gemaakt van het voornemen om jaarlijks het uitvoeringsplan te actualiseren op basis van resultaten van genomen acties en bijbehorende maatschappelijke ontwikkelingen. De uitwerking van de visie op multifunctioneel gebruik kan meegenomen worden in het kader deze jaarlijkse voortgangsrapportage.	**NO**	Ook voor deze aanbeveling geldt dat vanuit het uitvoeringsplan richting wordt gegeven aan de toekomst van het maatschappelijk vastgoed. Het is een dynamisch stuk en wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de resultaten van de acties die hierin zijn opgenomen. De komende jaren worden deze plannen verder geconcretiseerd om op die manier te komen tot een betere kwaliteit en optimaal gebruik van onze accommodaties, meer samenwerking en een passend voorzieningenpakket in elke kern. Dit doen we al vanuit de door de raad vastgestelde visie op het multifunctioneel gebruik is opgenomen dat dit vanuit de gebruikers moet komen.
8. Bij de uitwerking van het beleid naar de realisatie van multifunctioneel gebruik in de toekomst kan ook een financiële doorvertaling gemaakt worden. Door deze koppeling krijgt de raad concrete handvatten om deze ontwikkelingen te bewaken.	**O**	Bij voorstellen om meer functioneel gebruik van accommodaties te bewerkstellingen maakt financiën zeker een onderdeel uit van het totaal.
9. Maak een jaarlijkse voortgangsrapportage voor de raad met een integraal en cumulatief overzicht van alle verstrekte subsidies per accommodatie en per vereniging.	**O**	Hoewel het van belang is voor de raad om te sturen op hoofdlijnen kunnen overzichten van verstrekte subsidies per accommodatie en per vereniging worden verstrekt. Wel willen wij aangeven dat de gevraagde overzichten ons inziens niet zullen bijdragen aan het versterken van de controlerende taak van de raad.